

Forestry Extension

การส่งเสริมการป่าไม้

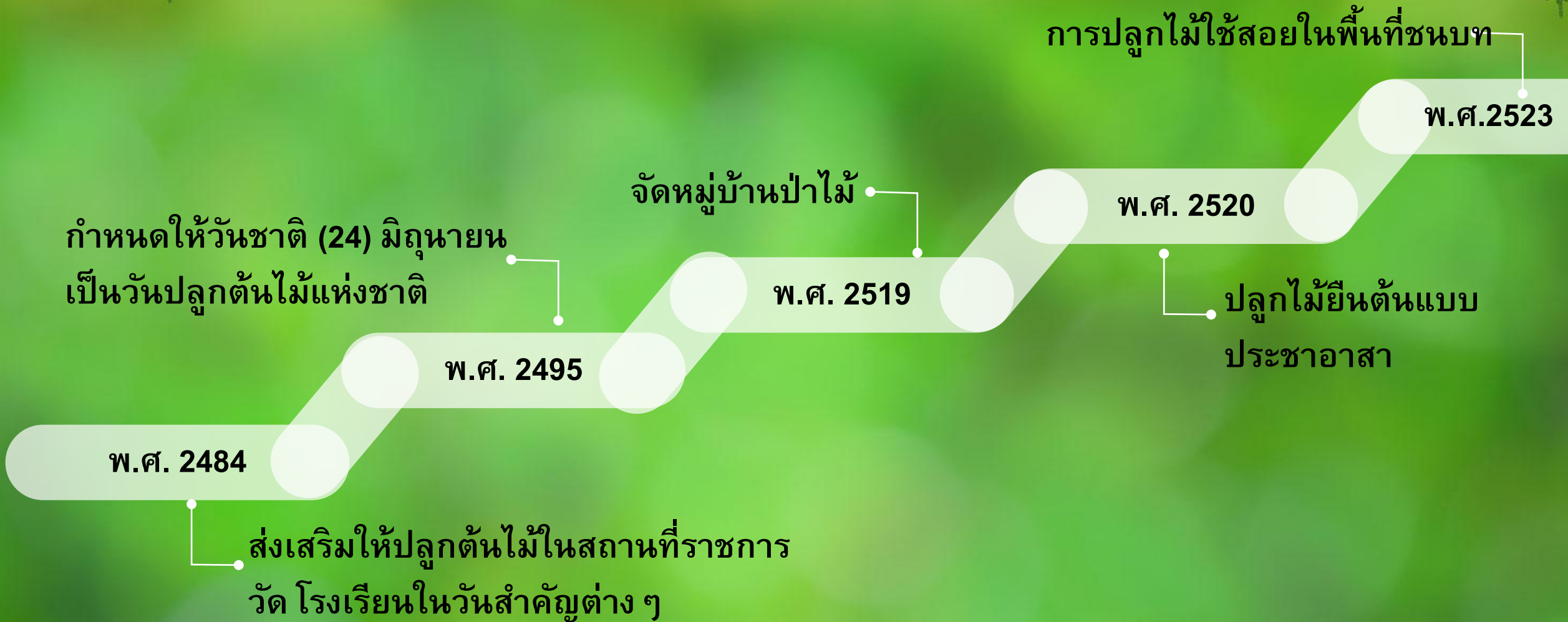
รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต เวชกิจ
สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

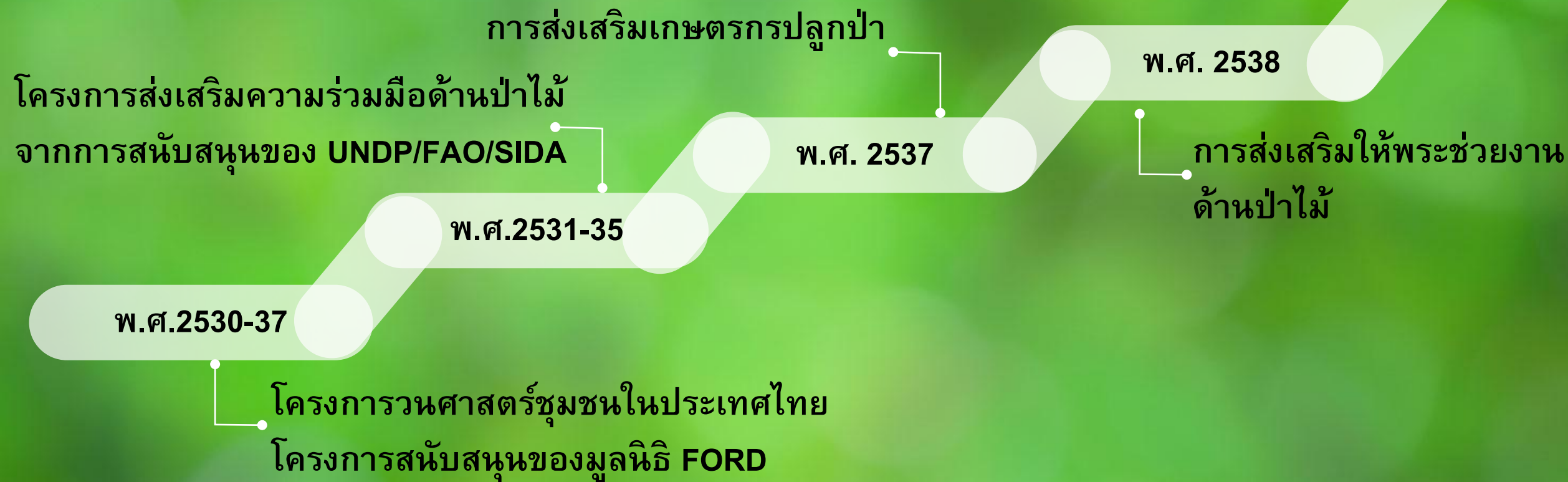
การส่งเสริมการป่าไม้

คือ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เทคโนโลยี และการบริการอื่น ๆ ได้แก่ ชุมชน หรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการปฏิบัติ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การดำเนินงานส่งเสริมป่าไม้ที่ผ่านมา

การดำเนินงานส่งเสริมป่าไม้ที่ผ่านมา (ต่อ)

การดำเนินงานส่งเสริมป่าไม้ที่ผ่านมา (ต่อ)

การยกเลิกไม้หวงห้ามในที่ดินกรรมสิทธิ์
การออกกฎหมายป่าชุมชน

พ.ศ. 2562

การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน

พ.ศ. 2552

จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา
พื้นที่คุ้มครอง(PAC)

พ.ศ. 2542

พ.ศ. 2540

การจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมี
ส่วนร่วมในป่าอนุรักษ์(JoMPA)

พื้นที่การส่งเสริม การป่าไม้

1. พื้นที่ป่าอนุรักษ์

2. พื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

3. พื้นที่ป่าชุมชน

4. พื้นที่สาธารณะ

5. พื้นที่เอกชน

6. พื้นที่หน่วยงาน
ราชการ

ลักษณะของงาน ส่งเสริมการป่าไม้

1

การให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย

2

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3

การรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย

4

การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง

5

การให้บริการ/สนับสนุน

6

การเกี่ยวข้องกับชุมชน /พื้นที่

หลักการส่งเสริม การป่าไม้

1

กลุ่มเป้าหมายควรได้รับผลประโยชน์

2

กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ

3

ควรทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น

4

มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบสองทาง

5

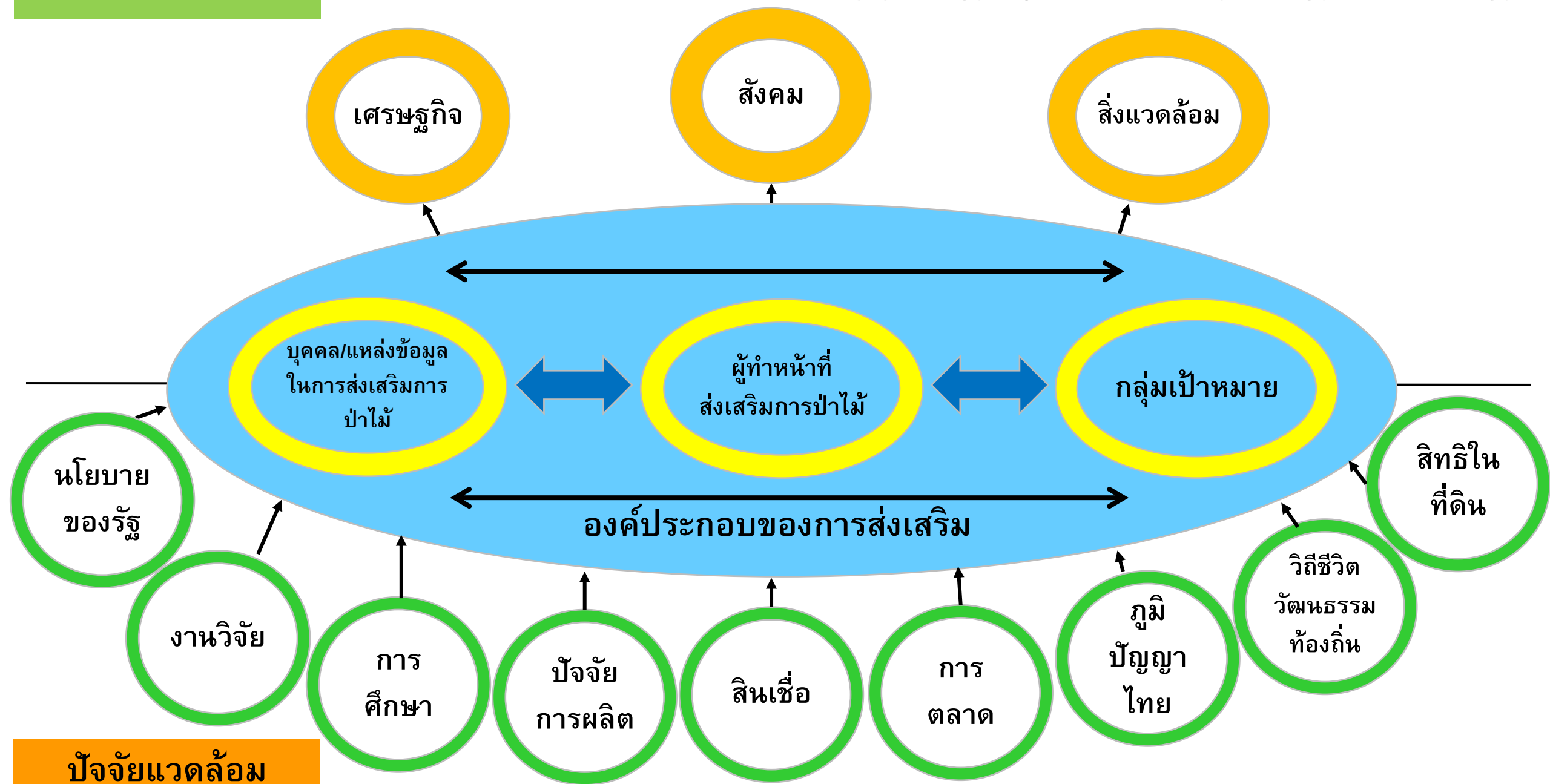
กลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่าง/ความเฉพาะตัว

6

ติดตามและประเมินผลเป็นระยะ

ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมการป่าไม้

คุณลักษณะของนักส่งเสริมการป่าไม้

- มีอุดมการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชน
- สร้างความศรัทธาจากกลุ่มเป้าหมาย
- มีความรู้และประสบการณ์ในงานที่รับผิดชอบ
- มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร
- จับประเด็นของการสนทนา/สื่อสารได้ดี
- เลือกใช้สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพกับกลุ่มเป้าหมาย
- มีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมาย
- เสียสละและจริงใจต่อกลุ่มเป้าหมาย

บุคคลเป้าหมายในการส่งเสริมการป่าไม้

รูปแบบการส่งเสริมการป่าไม้

การส่งเสริมแบบรายบุคคล

วิธีการ	ข้อดี	ข้อจำกัด
- เยี่ยมที่บ้าน/พื้นที่ - สำนักงาน - ส่งจดหมาย - โทรศัพท์ - e-mail - สื่อ online	1. บุคคลเป้าหมายรับข้อมูลโดยตรงได้ผลแน่นอน 2. บุคคลเป้าหมายสามารถเข้าใจคำถามแก้ไขได้ตรงจุดและถูกต้อง 3. สร้างความคุ้นเคยระหว่างนักส่งเสริมกับบุคคลเป้าหมายได้มากกว่า	1. ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมาก 2. อาจเกิดความเข้าใจผิดได้ง่ายหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ความสนใจต่อบุคคลเป้าหมายไม่ทั่วถึงทุกครัวเรือน 3. ระยะทางและสภาพภูมิประเทศเป็นอุปสรรค

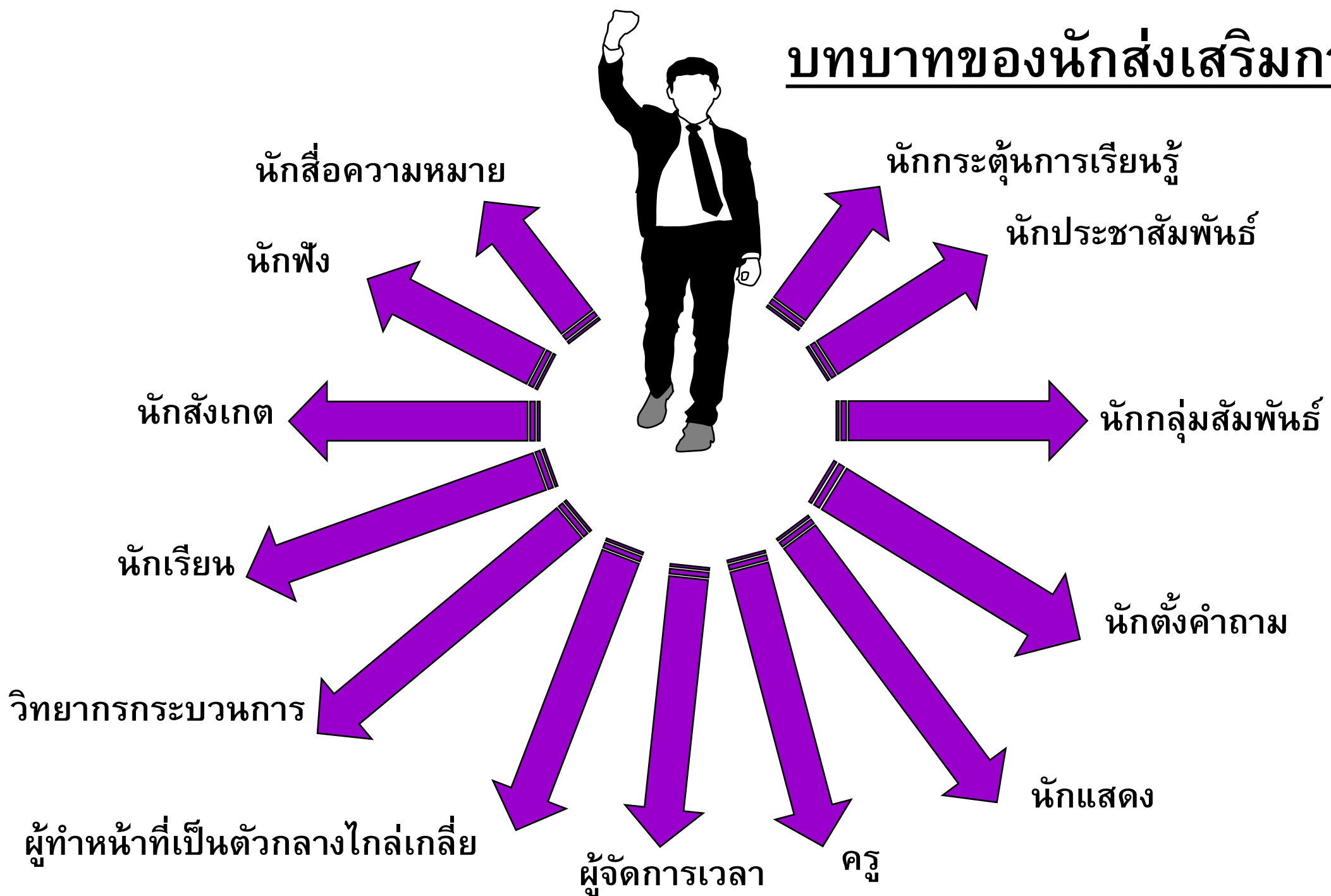
การส่งเสริมแบบกลุ่ม

วิธีการ	ข้อดี	ข้อจำกัด
- จัดบรรยายกลุ่ม - ประชุมเชิงปฏิบัติการ - อภิปราย - สัมมนา - จัดเวทีชาวบ้าน - ทักษะศึกษา - สาธิต - สื่อ online	1. ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย 2. ให้ข่าวสารแก่ผู้รับจำนวนมากได้ 3. ก่อให้เกิดความสามัคคีในกลุ่ม	1. กลุ่มเป้าหมายฟังแล้วเข้าใจ แต่นำไปปฏิบัติไม่ได้ 2. ต้องมีการเตรียมการวางแผน และมีการนัดหมายล่วงหน้าไว้เป็นอย่างดี 3. การแก้ไขปัญหาอาจไม่ตรงตามความต้องการของบุคคลเป้าหมายได้ทั้งหมด

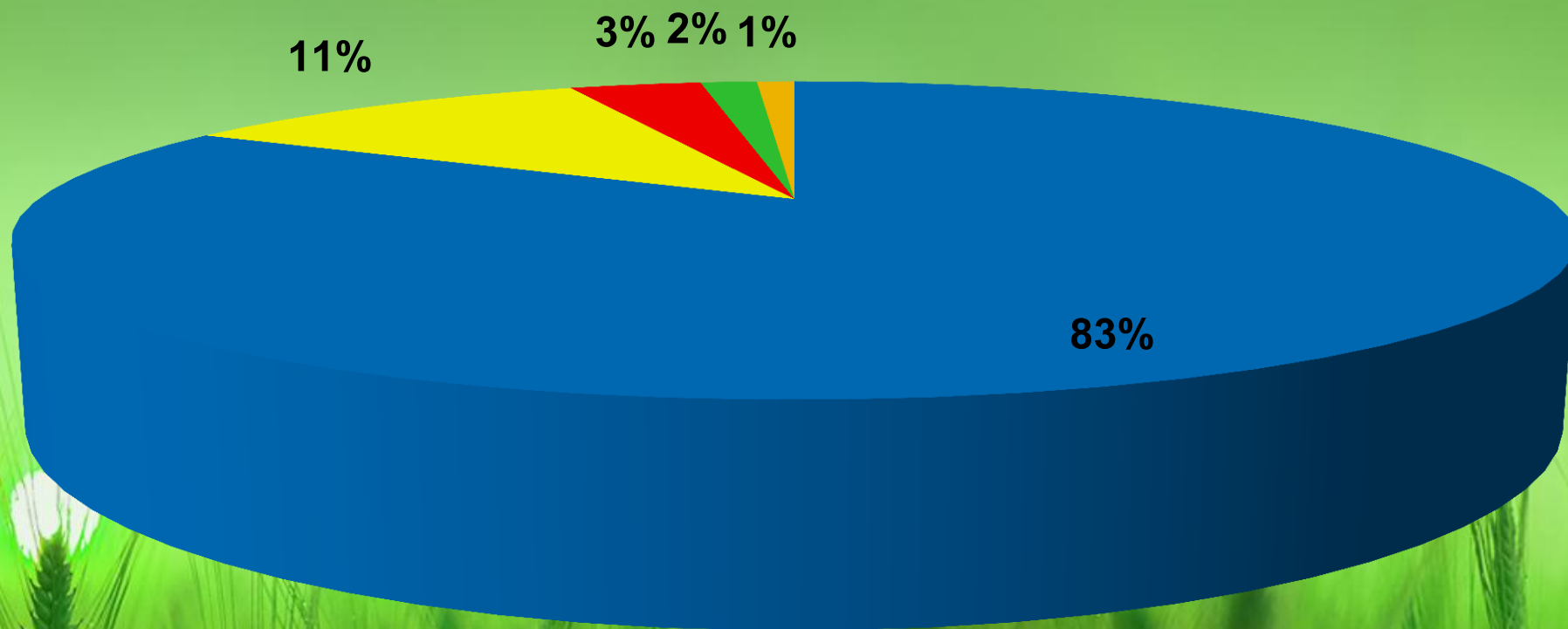
การส่งเสริมแบบมวลชน

วิธีการ	ข้อดี	ข้อจำกัด
- วิทยุกระจายเสียง - หอกระจายข่าว - โทรทัศน์ - สื่อสิ่งพิมพ์ - จัดนิทรรศการ - จัดประกวด - รณรงค์/ประกวด - สื่อ online	1. ให้ข้อมูลแก่ผู้รับได้ครั้งละจำนวนมากไม่จำกัดจำนวน 2. สามารถส่งข่าวสารถึงบุคคลเป้าหมายได้ทุกแห่ง 3. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อบุคคลเป้าหมายต่ำ 4. สามารถแก้ไขปัญหारे่งด่วนได้รวดเร็ว	1. อุปกรณ์และค่าใช้จ่ายในการจัดทำสื่อมีราคาแพง 2. ไม่สามารถถ่ายทอดชี้แจงและเจาะลึกรายละเอียดได้ 3. ไม่สามารถทราบจำนวนบุคคลเป้าหมายที่รับการถ่ายทอดหรือรับข่าวสารได้ 4. ไม่สามารถทราบได้ว่าบุคคลเป้าหมายหรือผู้รับสาร เข้าใจในความรู้หรือข่าวสารที่ส่งไปหรือไม่

บทบาทของนักส่งเสริมการป่าไม้

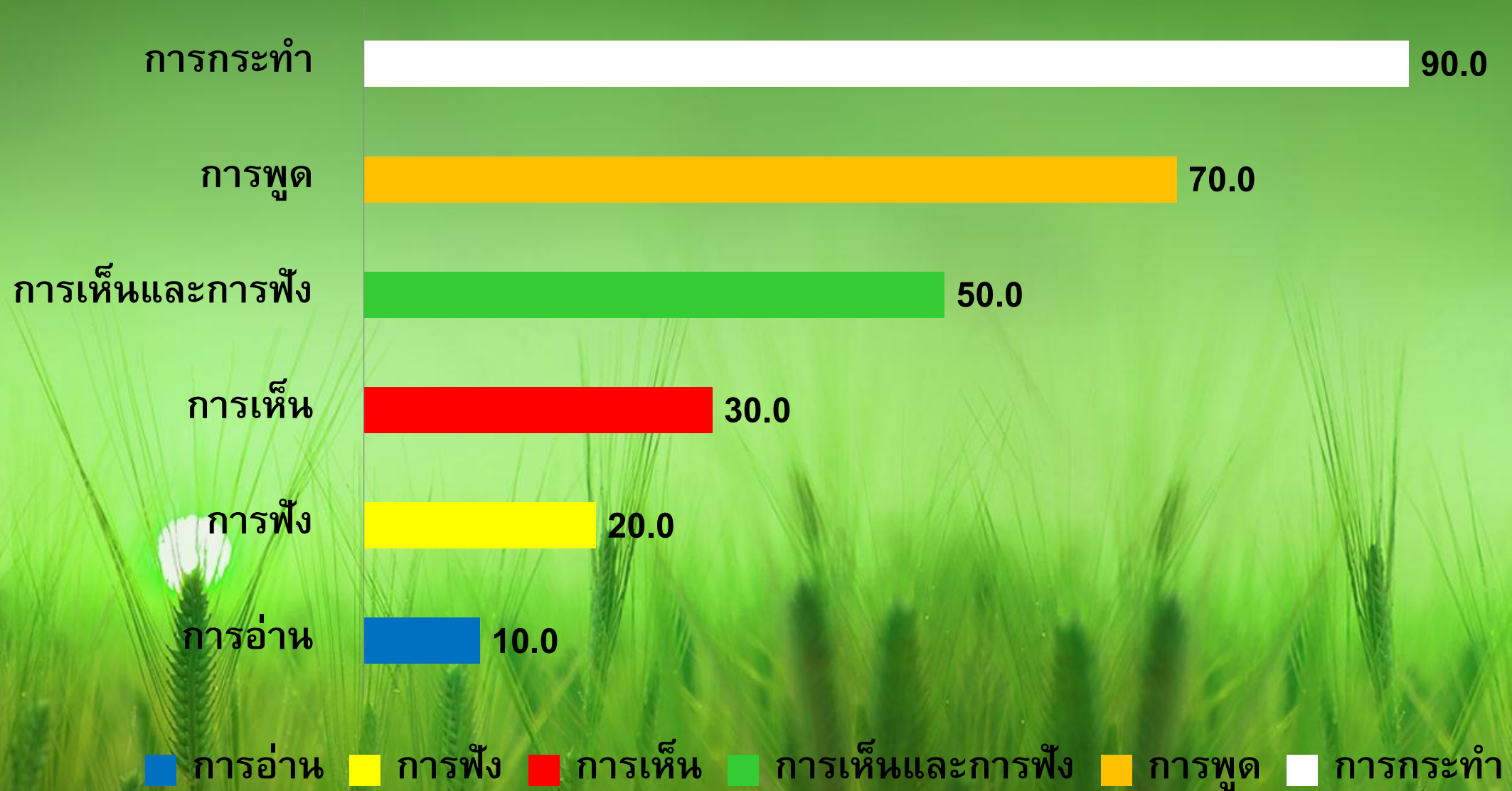

ความสามารถของมนุษย์ในการรับรู้

■ การมองเห็น ■ การฟัง ■ การดมกลิ่น ■ การสัมผัส ■ การชิมรส ■

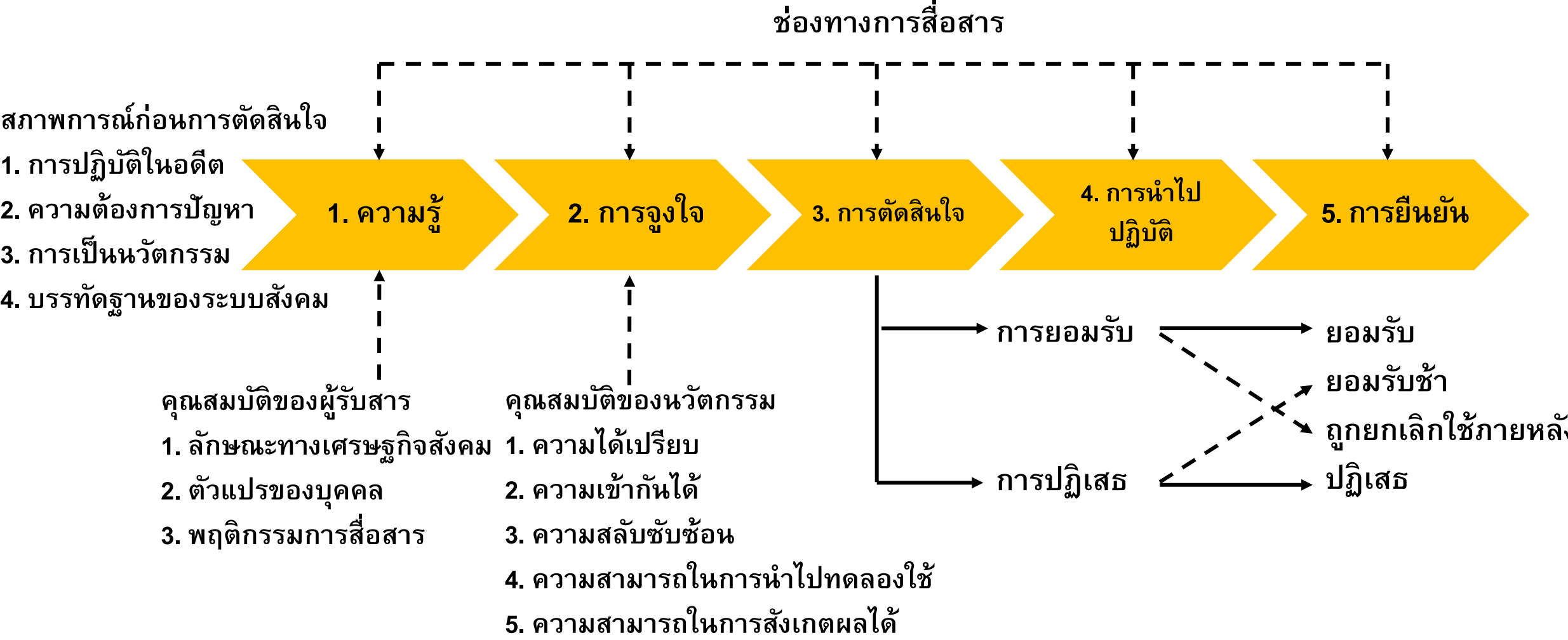
ความสามารถของมนุษย์ในการเก็บหรือจดจำสิ่งต่าง ๆ

กระบวนการยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย

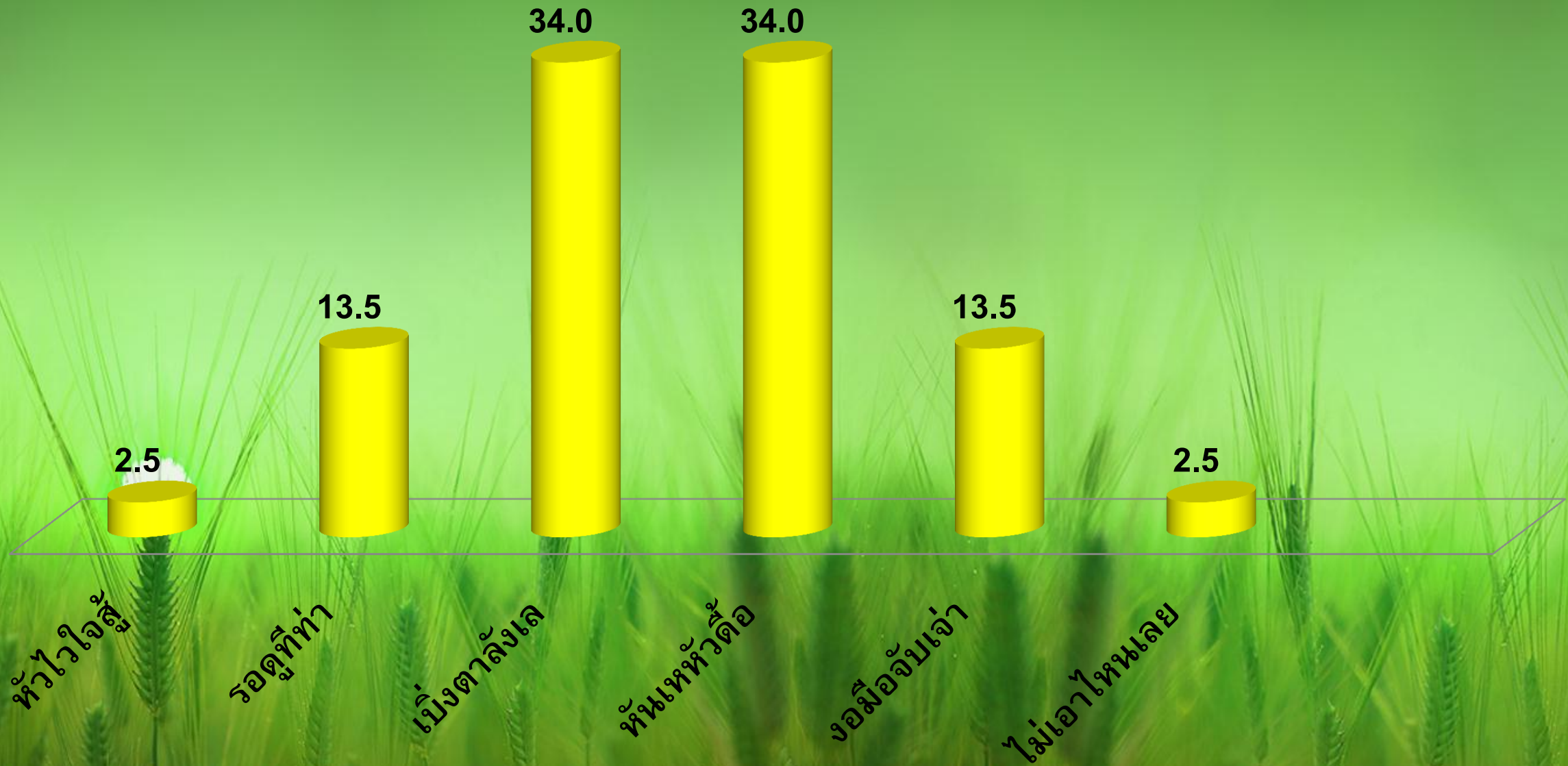
กระบวนการยอมรับการกลุ่มเป้าหมาย

กระบวนการสื่อสาร

ประเภทของผู้ยอมรับนวัตกรรม

การส่งเสริมการป่าไม้อย่างมีส่วนร่วม

ข้อมูลย้อนกลับ

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ และกำหนดความต้องการ

2. การกำหนดกระบวนการทำงาน

3. การลงมือปฏิบัติ การทบทวน วิเคราะห์ และสรุปบทเรียน
ร่วมกัน

4. การแลกเปลี่ยนบทเรียน

5. การประเมินผลอย่างมีส่วนร่วม

ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย

ระดับการควบคุม

ระดับการปฏิบัติ

ระดับการวางแผนร่วมกัน

ระดับการปรึกษาหารือ

ระดับการให้ความคิดเห็น

ระดับการให้ข้อมูล

การส่งเสริมการรวมกลุ่ม

ครัวเรือน

กลุ่มกิจกรรม

กลุ่มเกษตรกร

วิสาหกิจชุมชน

สหกรณ์

เครือข่าย

ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จในการปลูกป่าเศรษฐกิจ

- นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ
- ทักษะของผู้ปลูกป่า
- ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- การรวมกลุ่มของเกษตรกร
- การใช้หลักวิชาการด้านต่าง ๆ
- คุณภาพกล้าไม้
- การจัดตั้งกองทุน/ประกันราคา
- การตลาดและอุตสาหกรรมไม้

แผนยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2559-2564

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 เพิ่มพื้นที่ป่านอกเขตพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย

ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกป่าเศรษฐกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกต้นไม้ที่มีมูลค่า หรือถูกคุกคามสูงเพื่อลดการลักลอบตัดไม้ในพื้นที่ป่า

ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายผู้ปลูกป่า

เพิ่มและพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน

ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว

พัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ (Forest Certification) ที่ได้มาตรฐาน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

ความรู้

รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง

คุณธรรม

ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา แบ่งปัน

นำไปสู่

เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

สมดุล/พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

A close-up photograph of a dandelion seed head, showing the intricate structure of the seeds and the central brown core. The seed head is positioned in the upper center of the frame, with a thin stem extending downwards. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural outdoor setting.

ขอบคุณครับ